

Стратегічна сесія

Транскордонне співробітництво в Україні: досягнення та виклики

26 листопада 2018р., Ужгородський район

с. Барвінок, Баранинська сільська ОТГ

Роль громадянського суспільства у розвитку транскордонного співробітництва: погляд із Закарпаття

Олег Лукша

- Агентство місцевого розвитку та інформаційних ресурсів «Європоліс» (м. Ужгород)
- консультант Закарпатського РВ АМУ

Головний меседж доповіді:

- Децентралізаційна реформа (ОТГ) і нова державна регіональна політика **взаємодоповнююче** підвищують складові системних спроможностей у розвитку ОТГ і регіонів, у т.ч. щодо **транскордонного співробітництва**, як багатовимірного інструменту розвитку і євроінтеграції
- У свою чергу, транскордонне співробітництво, **підвищуючи рівень життя в громадах та конкурентоспроможність регіону**, сприяє **міжрегіональній солідарності** в єдиний український простір та нейтралізує відцентрові процеси

Взаємодоповнююча та інтенсифікуюча роль у розвитку нової державної регіональної політики і децентралізаційної реформи місцевого самоврядування

2015 рік

РЕІНТЕГРАЦІЯ
РЕГІОНІВ В ЄДИНИЙ
УКРАЇНСЬКИЙ ПРОСТІР

КРАЇНА
СПРОМОЖНИХ
ОТГ

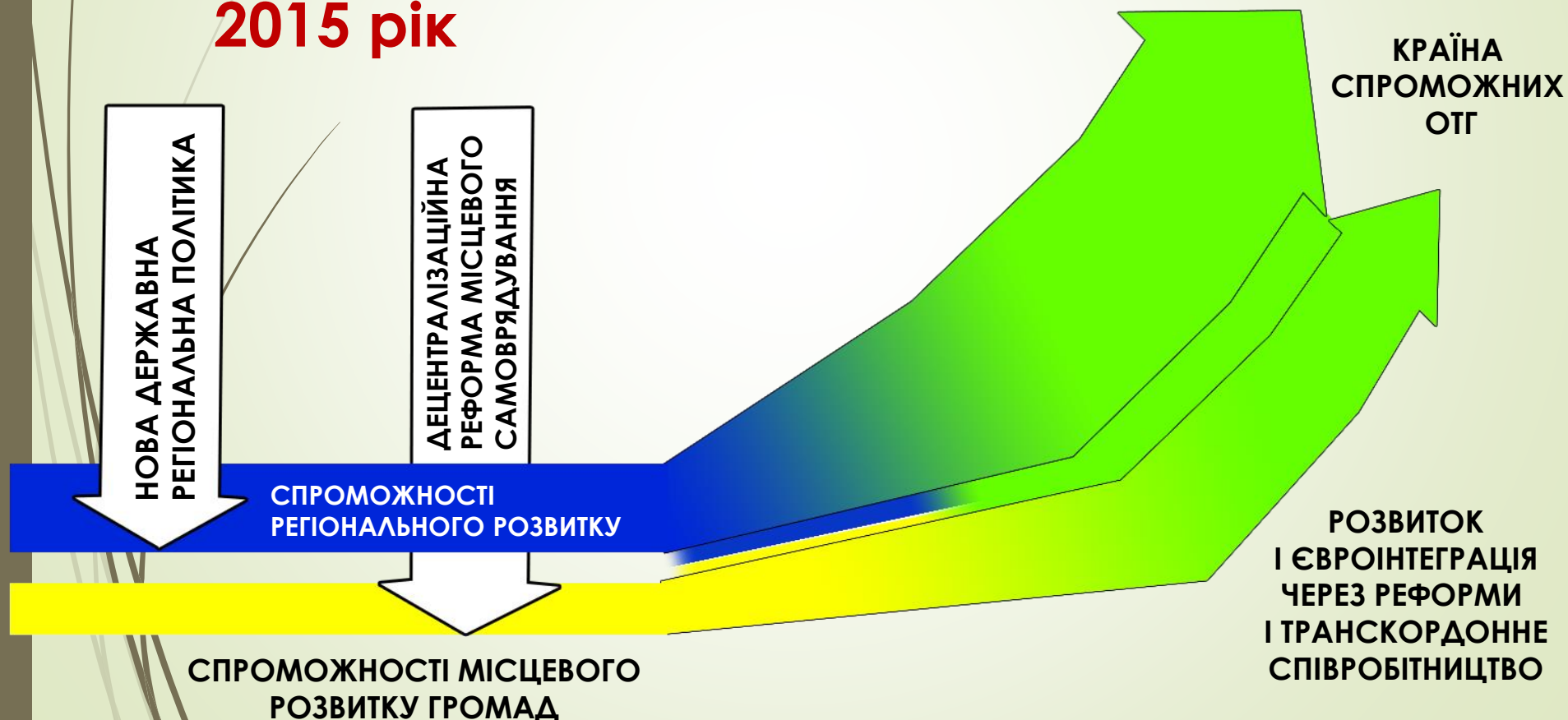
РОЗВИТОК
І ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ
ЧЕРЕЗ РЕФОРМИ
І ТРАНСКОРДОННЕ
СПІВРОБІТНИЦТВО

НОВА ДЕРЖАВНА
РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЙНА
РЕФОРМА МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ

СПРОМОЖНОСТІ
РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

СПРОМОЖНОСТІ МІСЦЕВОГО
РОЗВИТКУ ГРОМАД

Єдність у розмаїтті і розвитку в Карпатах

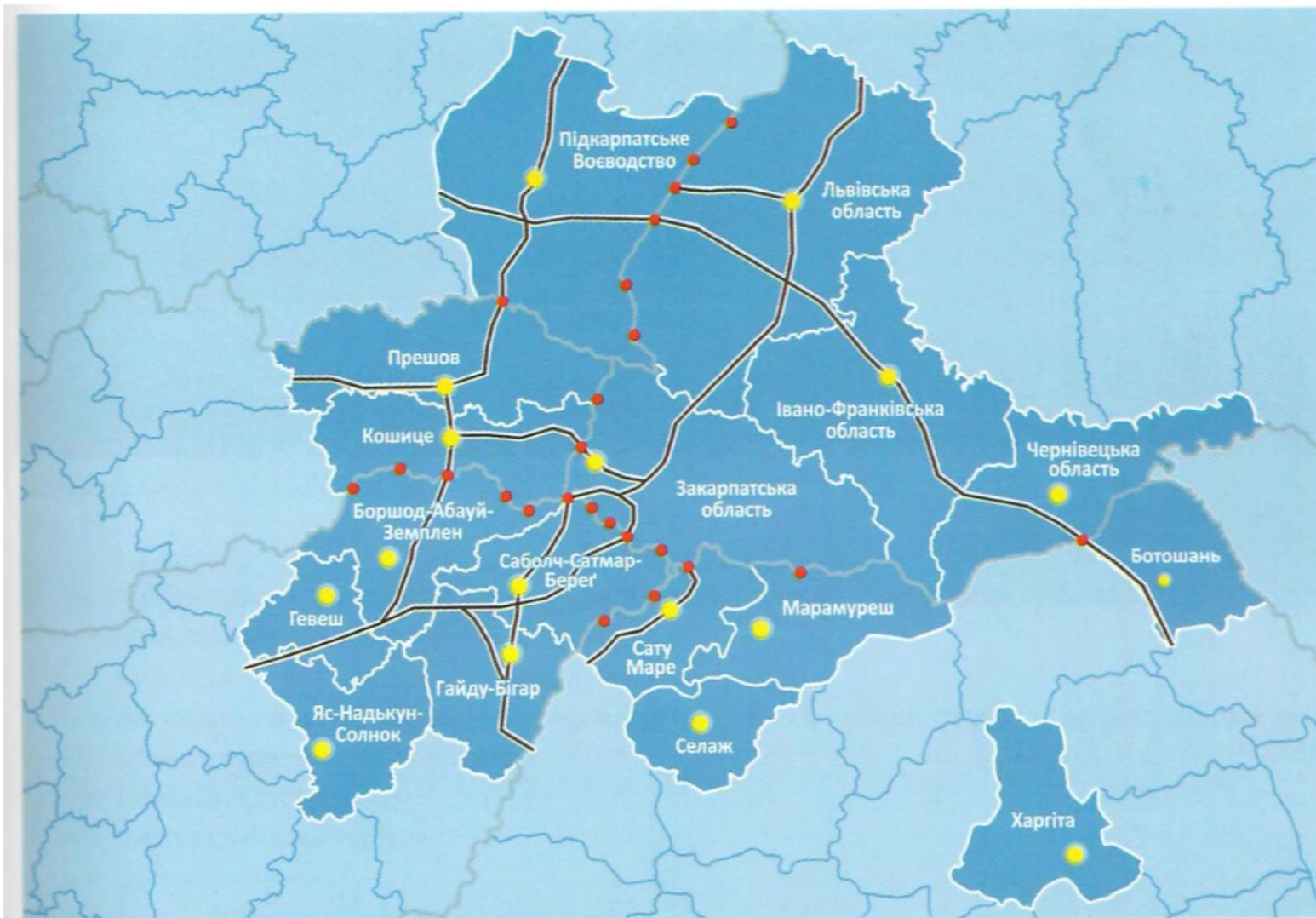

Unity in the Carpathian diversity and development

Карта-схема регіонів 5 країн-членів Карпатського Єврорегіону Геостратегічне розташування Закарпаття

Карта-схема регіонів 5 країн-членів Карпатського Єврорегіону Пункти пропуску на кордонах

Чим є для Закарпаття транскордонне співробітництво (ТКС) як багатовимірний інструмент розвитку?

1. Реалізацією потенціалу **геостратегічного розташування** регіону на кордонах з 4-ма країнами ЄС – Угорщиною, Словаччиною, Румунією і Польщею
2. Механізмом **міжрегіонального** ТКС та регіонального розвитку та підвищення **конкурентоспроможності** Закарпаття
3. Формами **міжмуніципального партнерства і побратимства** та місцевого розвитку громад, у т.ч. угорської, румунської і словацької національних меншин
4. Потужним **фінансовим джерелом** міжнародної технічної допомоги розвитку територій і соціуму Закарпаття, зокрема Програм ЄС та країн-сусідів

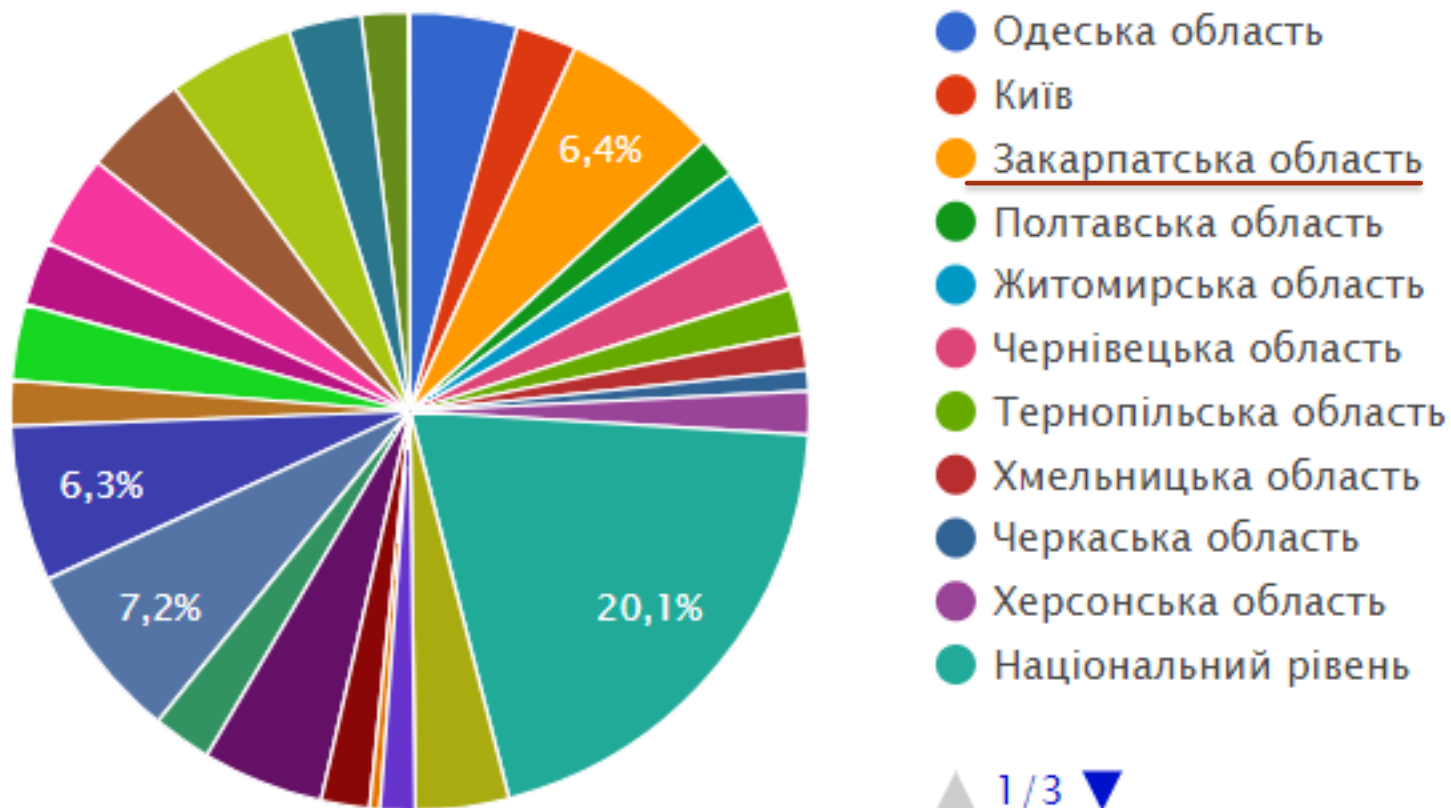
-
-
5. Засобом реалізації **євроінтеграційних процесів**, зокрема в розвитку інноваційної економіки та залученні інвестицій у Закарпаття
 6. Зміцнюваною спроможністю **збереження спільної історико-культурної спадщини** та розвитку на цій основі прикордонного туризму в Карпатському регіоні
 7. Формами розвитку і діяльності спроможних **міжнародних міжрегіональних інституцій** в Центрально-Східній Європі: Карпатського Єврорегіону, ЄОТС «Тиса» та ін.
 8. Механізмом узгодженого прикордонного **просторового, інфраструктурного і транспортно-комунікаційного розвитку** в Карпатах і Тисянській низовині

-
-
9. Розширенням і поглибленням розвитку в **соціальних і гуманітарних сферах** (освіта, наука, охорона здоров'я, культура, спорт, міжнаціональні і міжрелігійні відносини та ін.) Закарпаття
 10. Засобом формування **екологічно безпечного довкілля та реалізації європейської природоохоронної політики в Басейні р. Тиса: «Природа не знає кордонів»**
 11. Розширеними можливостями активізації **міжлюдської прикордонної співпраці «людина - людині»** в Карпатському регіоні
 12. Способом реалізації Європейської **безпекової політики** Східного Партнерства – через вирівнювання дисбалансів розвитку по різні боки кордону (контрабанда, нелегальна міграція, наркоторгівля, організована злочинність та ін.)

Грантові кошти: розподіл по регіонах

Закарпатська область – 6,4%

Кількість проектів по регіонах

Позиція Закарпаття серед інших регіонів України

Найменування	Позиція
Грантові кошти (у т.ч. ТКС)	3* (6,4%)
Територія	23
Населення	14
Вал. регіон. продукт	22
Інвестиції	13*
Зовн. торгівля	10*
Підприємництво	12*
Ринок праці	13*
Заробітна плата	13*
Туризм	8*

Індекс Євроінтеграційного Економічного Поступу (ІЄЕП) по Закарпатській області: лютий 2018 року

- (2014 – 2016 рр., Інститут економічних досліджень та політичних консультацій, проект ЄС)

Рік	Позиція серед регіонів України	Значення ІЄЕП
2014	3	0,4144
2015	2	0,4699
2016	6	0,4341

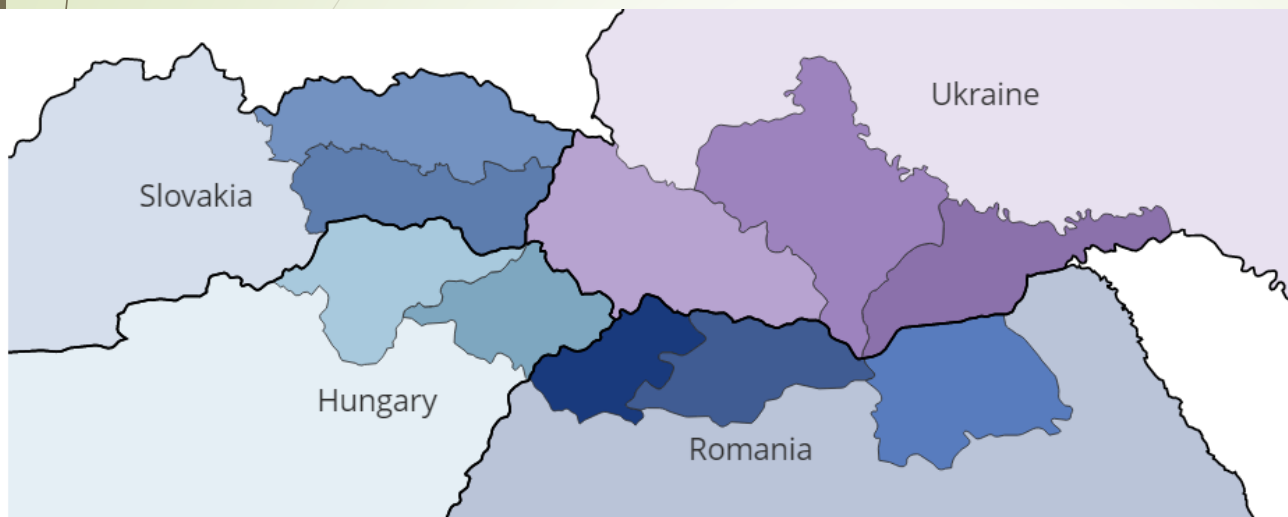
- Високі ІЄЕП досягнуті завдяки:
 - торгівельна взаємодія з ЄС
 - збут товарів на ринку ЄС
 - **фінансова підтримка регіонального розвитку коштами ЄС* (ТКС)**
 - інформаційна підтримка обласною владою

Діючі Програми транскордонного співробітництва

- Програма транскордонного співробітництва ЄІП Угорщина – Словаччина – Румунія - Україна 2014 – 2020
- Програма транскордонного співробітництва ЄІП Польща – Білорусь – Україна 2014 – 2020
- Програма транскордонного співробітництва ЄІП Румунія – Україна 2014 – 2020
- Дунайська транснаціональна програма 2014 – 2020
- Білатеральні програми ТКС з регіонами: Угорщини, Чехії, Німеччини, Австрії, Словаччини, Румунії, Литви

Програма транскордонного співробітництва ЄІП Угорщина – Словаччина – Румунія - Україна 2014 – 2020.

4 Тематичні цілі

6 Пріоритетів

Core regions	Adjoining regions	National and regional capitals
Ivano-Frankivsk	Chernivtsi	Kyiv
Zakarpattia	Borsod-Abaúj-Zemplén	Budapest
Szabolcs-Szatmár-Bereg	Suceava	Debrecen
Košice		Eger
Prešov		Bratislava
Maramureș		Bucharest
Satu Mare		Cluj-Napoca

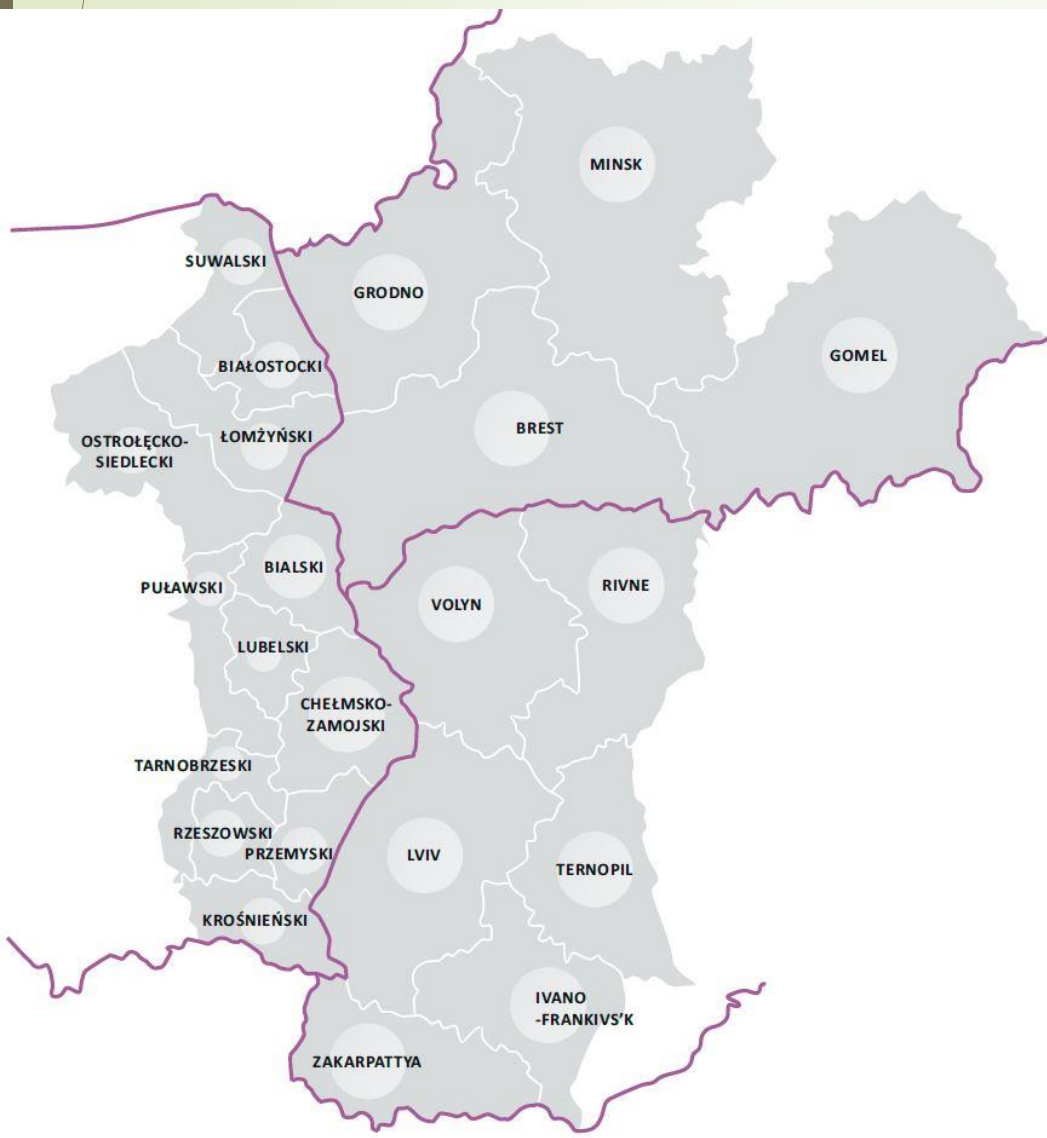
81 347 200 €

бюджет програми

www.huskroua-cbc.eu

Програма транскордонного співробітництва ЄІП

Польща – Білорусь – Україна 2014 – 2020.

4 Тематичні цілі

8 Пріоритетів

108 230 000 €

бюджет програми

www.pbu2020.eu

Програма транскордонного
співробітництва ЄІП
Румунія - Україна 2014 – 2020.

4 Тематичні цілі

7 Пріоритетів

60 000 000 €

бюджет програми

www.ro-ua.ro-ua-md.net

Дунайська транснаціональна програма 2014 – 2020

PARTICIPATING COUNTRIES

4 Тематичні цілі

10 Пріоритетів

222 000 000 €

www.interreg-danube.eu

бюджет програми

Які європейські стратегії і програми для України повинні бути адаптовані в нових геополітичних умовах?

Галузеві програми
донорської
технічної допомоги ЄС

Національні та міжнаціональні
Програми і фонди технічної
допомоги країн ЄС
(Вишеградський фонд,
Карпатський фонд, Slovak Aid,
Polska Pomoc, Норвезький
механізм та ін.)

**Міжрегіональне та
міжмуніципальне
транскордонне
співробітництво, у т.ч.
на рівні євро регіонів.**

Угода про Асоціацію України з
ЄС

Програма "Східного
Партнерства"

Мегатериторіальні Програми ЄП
для транскордонного
співробітництва

**Стратегії:
Дунайська стратегія,
Стратегія розвитку
Карпатського Євро регіону**

Партнерство без кордонів

Програма фінансована з фондів Європейського Союзу

СТРАТЕГІЯ Карпатського Єврорегіону – 2020

Проект «Сталий розвиток прикордонних регіонів через
ефективну діяльність Карпатського Єврорегіону»
HUSKROUA/1101/066

www.huskroua-cbc.net

Програма прикордонного співробітництва ЄСРП
Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна

Програма фінансована з фондів
Європейського Союзу

СТРАТЕГІЯ
розвитку словацько-українського транскордонного співробітництва
до 2020 року

STRATÉGIA
rozvoja slovensko-ukrajinskej cezhraničnej spolupráce
do roku 2020

Кошице – Пряшів – Ужгород
2014

Умовна періодизація участі громадських експертів у розвитку ТКС Закарпаття

1-й етап: 1991-1998	Відродження міжмуніципального ТКС, Карпатський Єврорегіон, Карпатський фонд, відродження РУ Ужгород
2-й етап: 1999-2006	Активний розвитку інституцій ТКС, міст-побратимів, партнерств, програма TACIS та ін., Ужгородський бізнес-інкубатор
3-й етап: 2007-2013	Реалізація можливостей 3-х Програм ЄІСП ЄС, Slovak Aid, Вишеградський фонд, Норвезький механізм та ін.
4-й етап: 2014-2020	3 Програми ЄІП ЄС, Дунайська транснаціональна програма, експертна участь у ЄОТС «Тиса» та інших білатеральних програмах ТКС, Вишеградський фонд та ін. Зростання долі інфраструктурних проектів

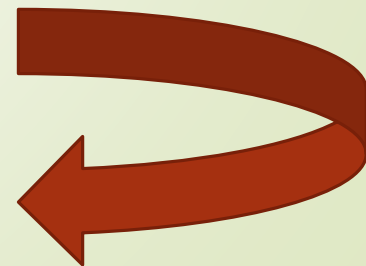
Яким є реальний вклад громадських експертів і ГО у розвиток ТКС Закарпаття?

- Співпраця з місцевими радами, громадами і держадміністраціями, бюджетними установами і КП з питань ТКС
- Розробка проектних ідей і проектів ТКС **(переважаючий інтелектуальний і технічний вклад)**
- Виконання і менеджмент проектів ТКС
- Формування, реалізація і підтримка партнерств за кордонами України для ТКС
- Моніторинг програм міжнародної технічної допомоги для проектів ТКС
- Навчальні заходи з питань ТКС

Група ГО №1:

- Асоціація розвитку малого і середнього бізнесу та інновацій «Ужгород – ХХІ вік»
- Фабрика інвестиційних проєктів
- Агентство місцевого розвитку «Європоліс»
(з партнерами в Україні і за кордоном)

Група ГО №1

Програма HuSkRoUa:

- Смарт-музей (Мукачівський замок «Паланок»)
- Реставрація інтер'єру кафедрального собору у м. Ужгороді
- Створення мережі зарядних станцій і пропагація електромобілів в українсько-словацькому прикордонні
- Соляний шлях (замкова туристична інфраструктура у Хустському районі)

RoUa:

- Реставрація обласної філармонії
- Smart school – нові технології в освіті
- Green car (мережа зарядних станцій електромобілів в україно-румунському прикордонні)

U-LEAD з Європою

- Навчальний проект підготовки проектних менеджерів в ОТГ Закарпатської області

ЗА ПІДТРИМКИ ПРОГРАМИ

U-LEAD

З ЄВРОПОЮ

Funded by the European Union

співпраця з
німеччиною
DEUTSCHE ZUSAMMENARBEIT

Швеція
Sverige

Polish aid

THE MINISTRY OF REGIONAL DEVELOPMENT,
CONSTRUCTION, HOUSING
AND COMMUNAL SERVICES

Агентство місцевого розвитку та інформаційних ресурсів «ЄВРОПОЛІС»
Ужгород, вул. Капушанська, 82А zakarpattia@ukr.net <http://auc.uz.ua/leadup/>

LEAD-UP: підвищення спроможності об'єднаних територіальних громад до сталого розвитку

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЕКТ НА ПІДТРИМКУ
РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ У
ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Здобутки

**Розглянуто 90 ідей перспективних
проектів місцевого розвитку**

Історична спадщина ...

**Комунальна
інфраструктура ...**

**Інклюзивні
проекти ...**

Творчий розвиток дітей

Розвиток культури

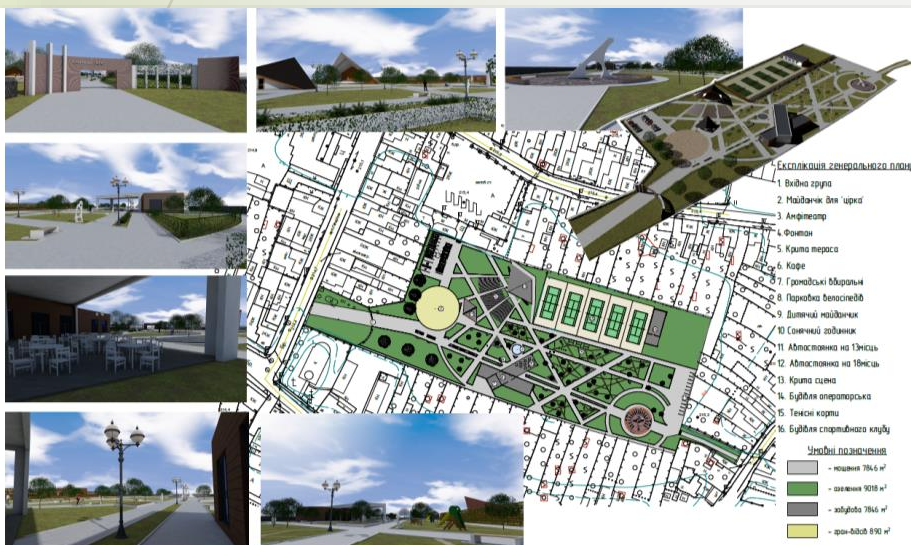

Культурна спадщина ...

Здобутки

**Розроблено 16 концепцій
перспективних проектів у 8
громадах**

Центральний парк міста Тячів

**Подано 6 заявок на здобуття грантів, у
тому числі 3 проекти транскордонної
співпраці**

Реставрація дерев'яних церков

**«Якщо хочеш досягти того, чого ти ніколи не мав,
мусиш зробити те, чого ніколи не робив»**

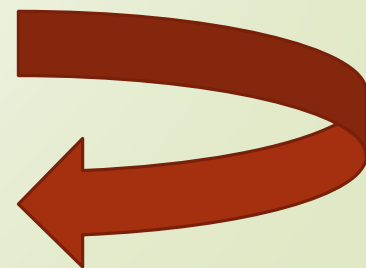

LEAD-UP: підвищення спроможності об'єднаних територіальних громад до сталого розвитку

Група ГО №2:

- Міжнародна асоціація інституцій регіонального розвитку
- Україно-словацький центр ТКС «Карпати»
- Центр європейських ініціатив (з партнерами в Україні і за кордоном)

Група ГО №2

Приклади проектів 2014-2020

- Розбудова сучасної прикордонної інфраструктури на українсько-угорському кордоні (велосипедні доріжки) – **HuSkRoUa**
- Використання альтернативної енергетики для потреб плавального басейну УжНУ – **HuSkRoUa**
- Реконструкція довгобуду Невицької сільської школи із запровадженням навчання народним ремеслам – **HuSkRoUa**
- Створення лабораторії експрес-аналізів захворювання тварин африканською чумою – **RoUa**
- Досягнення змін у сфері енергоефективності через запровадження стартапів на Закарпатті – **Дунайська транснаціональна програма**

ГО «Екосфера» (з партнерами в Україні і за кордоном)

Приклади проектів 2014-2020

- Реконструкція ділянки Баторської польдерної системи у Виноградівському районі на україно-угорському кордоні – **RoUa**
- Визначення зон підтоплень в селах Ужанської долини і облаштування захисної дамби та саморегульованої греблі на р. Уж в районі м. Ужгорода – **HuSkRoUa**
- Організація і проведення Міжнародної літньої енергетичної школи для молоді на Закарпатті

ГО «Агентство сприяння сталому розвитку Карпатського регіону «Форза» (з партнерами в Україні і за кордоном)

Приклади проектів 2014-2020

Програма PIVyUa

- Покращення транспортної мобільності міст Ужгорода і Жешува (Польща)

Програма HuSkRoUa

- Розвиток лісогосподарювання в умовах змін клімату в прикордонних регіонах України і Словаччини

Зруйнований у 1944 році міст через р. Тису
на українсько-румунському кордоні у м. Тячеві
Прийшов час відбудовувати мости у Європейський Союз...

Дякую за увагу!